

Ova knjiga je značajna za sve one koji su posvećeni razumevanju pitanja umetnosti i genocida, sa posebnim fokusom na genocid koji je Nezavisna država Hrvatska sprovela nad Srbima, Jevrejima i Romima. Autorkina pronicljiva razmatranja daju značajan doprinos oblasti istorije umetnosti, bacajući svetlo na složena geopolitička pitanja Srbije, Hrvatske, kao i Bosne i Hercegovine. Štaviše, ona duboko zadiru u temu kulturnog pamćenja i ključnu ulogu koja pripada monaškim tradicijama, a zasnovano na sveobuhvatnom ispitivanju umetničkog dela monahinje Marije. Umetnička dela i njihovo tumačenje predstavljeno u ovoj knjizi obuhvataju impresivan niz teoloških, društvenih i političkih diskursa.

Radovi monahinje Marije, koji zrače spokojnom i nežnom lepotom, prevazilaze tradicionalnu definiciju ikona. Prema rečima same monahinje Marije, njene slike odaju počast jasenovačkim novomučenicima, predstavljajući ih u sjaju i nadi vaskrsenja. One su napravljeni da deluju kao posrednici, oruđe i sredstvo molitvenog sećanja na nevino postradale mučenike, sa posebnim naglaskom na decu. Dakle, ova umetnička dela stoje kao živa svedočanstva, pružajući vizuelni prikaz grotesknih i sistematskih zverstava – genocida nad srpskim stanovništvom. Oni dokumentuju genocid nad Srbima, holokaust i Samudaripen, svedočeći o uništenju srpske, jevrejske i romske zajednice unutar NDH, posebno u ozloglašenom i najsmrtonosnijem od hrvatskih logora, Jasenovcu.

Moglo bi se reći da su slike koje su predmet istraživanja autorke ove knjige pokazuju teurgijsku estetiku koja spaja konvencionalno nasleđe vizantijske umetnosti, posebno ikonopisa, kao i znanja o modernoj i savremenoj evropskoj umetnosti. Veoma je značajna fotografija koja prati tekst o slikama monahinje Marije. Ona naglašava autentičnost umetničkih dela i mračne stvarnosti koje oni prikazuju, dok istovremeno naglašava težnju za nadom koju ove slike iskreno zagovaraju.

Prof. dr Sara Ofenberg,

Ben-Gurion Univerzitet u Negevu

(Izrael)